

HØRING – FORSLAG TIL ENDRINGER I ALKOHOLLOVEN

Bakgrunn:

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt ut forslag til endringer i alkohollovgivningen på høring.

Høringsnotatet inneholder forslag om endring i maksimaltider for skjenking, endringer for salg i egen virksomhet av egenprodusert alkoholholdig drikk og endring i auksjonsforbudet. Videre bes det om vurderinger knyttet til mulighetene for raskere og strengere reaksjon når brudd på salg- og skjenkebevillinger avdekkes ved kontroll.

Høringsnotatet inneholder også forslag til en rekke mindre endringer.

Høringsfristen er satt til 23. desember 2009.

Fakta:

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår i denne høringen endringer i alkoholloven med tilhørende forskrifter og i vinmonopolloven på følgende områder:

- Alkohollovens maksimaltider for skjenking foreslås innskrenket med en time
  - Kontroll- og reaksjonsbestemmelsene vurderes, og det skisseres en mulig prøveordning for inndragelse av bevilling på stedet
  - Det foreslås å åpne for salg i egen virksomhet av egenprodusert alkoholholdig drikk som inneholder inntil 4,7 volumprosent alkohol
  - Det foreslås å tillate auksjon av alkoholholdig drikk mellom private i regi av Vinmonopolet. Videre foreslås det å oppheve forbudet mot auksjon av alkoholholdig drikk mellom næringsdrivende
  - Bevillingsgebyrene foreslås justert
  - Aldersbestemmelsene foreslås presisert og unntaket for fagbrev foreslås utvidet
  - Det foreslås å fastsette unntak fra tvisteloven § 1-5
  - Endringer knyttet til statistikkinformasjon foreslås
- Tilgjengelighet til salgs- og skjenkesteder vurderes
- Vinmonopolloven § 12 foreslås endret
  - Innarbeiding av alkoholforskriftens gruppebetegnelser på alkoholholdig drikk i alkoholloven foreslås
  - Endringer knyttet til betegnelsen flaske og til mengdeangivelser foreslås

I tillegg foreslås en endring av feil henvisning, feil i overskrift i alkoholloven kap. 3 samt endringer som følge av at Helsdirektoratet har skiftet navn (tidligere Sosial- og helsdirektoratet)

Vurdering:

Innledningsvis vil Skien kommune bemerke følgende:

Forslag om endring av maksimaltider for skjenking har vært forventet ville komme ut på høring. Dette da politiet over lengre tid har snakket om uholdbar situasjon ute på byen i helgene. Utelivet har fått særskilt oppmerksomhet i media og skjenketidene har blitt signalisert ville være et tiltak som kunne bidra til å begrense skadevirkningene bruk av alkohol kan ha.

Forslag til endringer vedr. en prøveordning hvor kontrollørene skal gis myndighet til inndragelse av bevilling på stedet, kommer derimot overraskende. Dette er eventuelt et endringsforslag som vil medføre nye utfordringer både for kontrollfunksjonen og kommunenes påfølgende saksbehandling og forslaget bør derfor utredes særskilt.

1.

Maksimaltider for skjenking av alkoholholdig drikke:

Skien kommune støtter det forslag som er fremmet med innskrenket maksimaltid med en time alle dager. Dette begrunnes med at like vilkår for næringen på tvers av kommunegrensene best sikres ved sentral lovgivning selv om dette i noen grad vil begrense kommunens frihet på området vil kommunen fortsatt ha mulighet til å fastsette skjenketider innenfor de lovbestemte rammer. Videre vil tiltaket kunne bidra til å begrense de skadevirkningene bruk av alkohol kan ha samt at folk tar byen i bruk tidligere på kvelden. Alkoholforskningen viser entydig at redusert tilgjengelighet reduserer rusrelatert vold.

2.

Kontroll- og reaksjonsbestemmelsene – en gjennomgang av dagens regelverk, alternative forslag og vurderingen av disse.

Departementet ber om høringsinstansenes tilbakemelding på om det er hensiktsmessig å innføre en midlertidig prøveordning, der kontrollørene av kommunale salg og skjenkebevillinger kan gis kompetanse til å inndra salg eller skjenkebevilling på stedet, dersom det avdekkes brudd på bestemmelser som har særlig sammenheng med alkohollovens formål.

Det er gitt en utførlig beskrivelse av dagens regler om kontroll og reaksjoner i tilknytning til bevilling og en vurdering av mulige tiltak for å avhjelpe manglende bruk av dagens kontroll- og reaksjonssystem.

Skien kommune vil bemerke følgende:

Flere kommuner er nå med i eget kontrollprosjekt som skal avsluttes i juni 2010 og som kan medføre nødvendighet av lovendringer for å bedre kontrollvirksomheten basert på konklusjonene i prosjektet. Selv om dette prosjektet har som formål å se på kontrollområdene innen overskjenking/skjenking til mindreårige, vil flere kontrollpunkter bli berørt.

Manglende bruk av dagens kontroll- og reaksjonssystem kan ha mange ulike årsakssammenhenger da kommunene har stor frihet til å utforme sin egen alkoholpolitikk også på dette området. Da 8 kommuner allerede er i gang med et kontrollprosjekt bør disse også få oversendt et nytt tilleggsmandat om vurdering av dagens regelverk og alternative forslag til kontroll samt reaksjonsbestemmelsene. Det syntes svært uhensiktsmessig å ha i gang flere ulike prosjekter når det gjelder kontrollfunksjonen. Spesielt da opplæring og kompetanseheving hos kontrollørene i kontrollprosjektet har et særlig fokus. For kommunen og kontrollørene er det viktig å ha et helhetsperspektiv på kontrollarbeidet, og de kommunale retningslinjene, alkohollovens regler, veiledning, kontroll og sanksjoner må sees i sammenheng.

Forslaget om en midlertidig prøveordning vil kreve utfyllende bestemmelser og detaljerte reguleringer.

Det kan også stilles spørsmål ved at overtredelse av alkoholloven ikke medfører ordinær straffutmåling slik som overtredelser på alle andre områder og at det faktisk er ulik straff fra kommune til kommune.

På bakgrunn av ovennevnte vil Skien kommune foreslå at høringen på dette området legges inn i det pågående kontrollprosjekt som da bør utvides i tid og omfang slik at alle sider ved forslaget kan bli grundig vurdert og belyst. Vi viser spesielt til rettsikkerheten for skjenkestedene.

Dersom kommunens forslag ikke blir gjennomført støtter ikke Skien kommune departementets forslag.

Skien kommune forslår også at politiet får utvidet adgang til å stenge et salgs- eller skjenkested og at denne retten utvides fra to til syv dager. Dette for at bevillingsmyndigheten skal få tid til varslings og eventuelt foreta en suspensjon inntil eventuell vedtak om inndragning foreligger.

Dette vil da være i samsvar med politiets adgang til midlertidig stenging i serveringsloven.

3.

Bevillingsgebyrene:

Alkoholloven stiller krav om gebyrer knyttet til salg, skjenke og tilvirkningsbevillinger. Gebyrene skal gjenspeile de totale utgiftene til behandling av og kontroll med bevillingene. Ved søknad om tilvirkningsbevilling betales det i tillegg også søknadsgebyr på henholdsvis 12.000/15.000 avhengig av den alkoholholdige drikke det søkes om.

Departementet vil fremover legge opp til en mer jevnlig justering av gebyrene i tråd med endringer i konsumprisindeksen. I tillegg vil det foretas en mer detaljert beregning og vurdering av gebyrsatsene ved behov. Departementet ser ikke behov for å forskriftsfeste dette.

Skien kommune støtter ovennevnte forslag men vil samtidig anføre at det nå også bør innføres et søknadsgebyr på salg-og skjenkebevillingene. Dette er tatt opp av mange kommuner ved flere anledninger.

Søknadsbehandlingen er til dels omfattende og det å ha etablert et salg-eller skjenkested medfører et kontinuerlig saksbehandlingsarbeid, da det er endringer av styrer/stedfortredere, søknad om utvidelse av bevillingene ved ulike arrangementer, omsetningsberegninger osv. Vi viser til at byggesøknader er gebyrbelagt.

Endringene i gebyrsatsene må imidlertid skje til et gitt fastsatt tidspunkt og at endringene gjøres gjeldende fra et årsskifte, slik at man ikke innenfor samme kalenderår, som er lik avgiftsåret, kommer til å operere med forskjellige gebyrsatser.

Videre bør det lovfestes en dokumentasjonsplikt som grunnlag for omsetningsoppgavene. På denne måten vil man kunne minske eventuelle underrapporteringer samt at kontroll med faktisk omsetning vil være enklere. Dette bør ikke medføre noe merarbeid for bevillingshaverne da alle grossister/tilvirkere sender ut oversikter over faktisk kjøpt drikke til innehavere av en bevilling.

4.

Aldersbestemmelsene – unntak for fagbrev.

Departementet foreslår å gjøre unntak fra aldersgrensebestemmelsene for den som selger, utleverer eller skjenker alkoholholdig drikk, når denne har fagbrev som resepsjonist. Forutsetningen er at fagbrevet har en naturlig sammenheng med salgs-eller skjenkevirksomhet og at utdanningen i tilstrekkelig grad inneholder krav om opplæring i alkohollovgivningen.

Skien kommune støtter dette forslaget samt for andre fagbrev hvor samme hensyn gjør seg gjeldende.

5.

Unntak fra tvisteloven § 1-5.

Helse-og omsorgsdepartementet foreslår at det i alkoholoven tas inn en bestemmelse som gjør unntak i tvisteloven § 1-5 om hvem søksmål om gyldighet av forvaltningsvedtak skal rettes mot, slik at søksmål kan rettes mot kommunen.

Dette vil kun gjelde ugyldighets søksmål. Erstatningssøksmål må følge den erstatningsbetingende handlingen og rette saksøkte blir da den instans som har begått den påståtte erstatningsbetingende handlingen.

Forslaget innebærer ikke at søksmål ikke kan rettes mot Fylkesmannens vedtak, men at det i den enkelte sak kan avgjøres hva som er mest hensiktsmessig. Endringen fører til at spørsmålet om hvilket vedtak søksmål i skjenkebevillingssaker skal rettes mot, blir som tidligere, dvs. slik den var før ny tvistelov trådte i kraft.

Skien kommune støtter forslaget om unntak fra tvisteloven da det som regel vil være kommunens vedtak det tas stilling til og som indirekte prøves av domstolen. Det vil også være i saksøkers interesse å få dom for ugyldigheten av vedtaket kommunen har fattet, da det er kommunen som eventuelt skal fatte nytt vedtak i saken.

6.

Statistikkinformasjon

Helse-og omsorgsdepartementet foreslår at kommunene pålegges plikt til å gi informasjon til Sirius.

Skien kommune støtter forslaget da dette er rutine som i dag stort sett følges. Men det skal bemerkes at det er nok svært ulikt faktagrunnlag som rapporteres inn til Sirius, da det så langt ikke har vært utarbeidet noe eget dataprogram for saksbehandling av bevillingssaker og at oversikter som danner grunnlaget for informasjonen dermed kan bli unøyaktig.

7.

Tilgjengelighet til salg-og skjenkesteder.

Helse-og omsorgsdepartementet foreslår ikke å regulere tilgjengelighet til skjenkesteder for personer med nedsatt funksjonsevne i alkoholloven. Dette da både plan-og bygningsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven inneholder generelle regler om tilgjengelighet.

Skien kommune støtter forslaget da fokus bør være på alkohollovens formål og ikke forhold som ligger utenfor denne.

8.

Innarbeiding av gruppebetegnelse i alkoholloven.

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår å endre alkoholloven slik at gruppebetegnelsene alkoholfri drikk, alkoholsvak drikk og alkoholholdig drikk gruppe 1,2 og 3 innarbeides i loven. Betegnelsen er allerede innarbeidet i alkoholforskriften.

Skien kommune støtter forslaget.

Vedtak i bystyret den 10.12.09:

Helsemerking på alkoholholdige drikker.

Norske myndigheter har utredet muligheten for helsemerking i 4 år og har et ansvar for å informere befolkningen om mulige skadevirkninger av alkoholbruk. Skien bystyre ber derfor regjeringen innføre helseadvarsler på alkoholholdige drikkevarer i Norge, med særlig fokus på advarsler overfor gravide og advarsler mot bilkjøring i påvirket tilstand.

Skien kommune støtter de øvrige mindre endringer som er foreslått i høringsnotatet.